

DOI: <https://doi.org/10.32782/ecovis/2025-3-4>
УДК 330.3

Кишин Оксана Василівна

кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри економічної теорії,
Львівський національний університет імені Івана Франка
ORCID: <https://orcid.org/0009-0006-9303-3320>

Банера Надія Петрівна

кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри економіки підприємства,
Львівський національний університет імені Івана Франка
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-6486-820X>

Пилипенко Соломія Миколаївна

кандидат економічних наук, доцент кафедри економіки підприємства,
Львівський національний університет імені Івана Франка
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-1145-5663>

СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНИ

У статті розглянуто суть, особливості та чинники економічного розвитку України та окремих країн Європи. Зроблений аналіз сучасного стану національної економіки України та інших країн. Зокрема, проаналізовано темпи зростання ВВП України та визначені основні шляхи його збільшення. Показано місце інфляції в економіці країни, проаналізовано темпи інфляції та розроблені напрями її зниження в Україні. Досліджено інвестиційний клімат України та визначено основні чинники, що позитивно впливають на її інвестиційну привабливість. Розглянуто основні напрями надходження інвестицій в інфраструктуру та технології України. За оцінками аналітиків зроблений прогнозний аналіз щодо економічного розвитку України в найближчий період. Визначено головні стратегічні завдання держави для поліпшення умов ведення бізнесу та економічного розвитку України.

Ключові слова: економічне зростання, економічний розвиток, економічна стабільність, валовий внутрішній продукт, темп інфляції, рівень безробіття, продуктивність праці, технології, капітал, інвестиції, інвестиційна привабливість.

Oksana Kylyn

Associate Professor of the Department of Economic Theory,
Ivan Franko National University of Lviv

Nadiia Banera

Ph.D. in Economics, Associate Professor,
Ivan Franko National University of Lviv

Solomiia Pylypenko

Ph.D. in Economics, Associate Professor,
Ivan Franko National University of Lviv

STATE AND PROSPECTS OF ECONOMIC DEVELOPMENT OF UKRAINE

The economic development of a state is a complex process that encompasses a set of quantitative and qualitative changes in production, the structure of the economy, the level of welfare of the population, and the efficiency of resource use. It reflects not only the current state of the economy, but also the country's ability to self-develop and innovate. The state of the Ukrainian economy is shaped by internal and external factors. Internal factors include the level of development of production potential, the efficiency of public administration, investment activity, the innovative capacity of enterprises, and the stability of the financial system. External factors include participation in international economic relations, integration processes, the influence of world markets, and the political situation in the world. Despite the difficult circumstances, the Ukrainian economy demonstrates significant resilience and potential for recovery. The main ways to increase Ukraine's GDP are to stimulate investment activity, increase labor productivity, develop the real sector of the economy, expand export potential, effective state economic policy, innovative development and digitalization, and social factors of growth. Inflation is an integral element of a market economy. According to forecasts, a certain decrease in the inflation rate is expected in Ukraine, which indicates a gradual restoration of price stability in European economies. This can be achieved through monetary, fiscal and financial policies; structural reforms; exchange rate regulation and

international support. The investment climate in Ukraine is determined by both significant risks due to the war, imperfect legislation, and certain opportunities, in particular in the agricultural sector and thanks to new EU programs. Investments will contribute to economic growth, job creation, and modernization of key sectors of the economy. This requires economic and political stability, modernization of the transport and energy systems, and access to qualified labor and technologies. To ensure sustainable economic development, it is necessary to implement systemic reforms in key areas – public administration, education, healthcare, pension provision, housing and communal services, etc. Another important factor is the development of a competitive logistics system, expansion of export opportunities, and deepening of Ukraine's integration into the global economy.

Keywords: economic growth, economic development, economic stability, gross domestic product, inflation rate, unemployment rate, labor productivity, technology, capital, investment, investment attractiveness.

Постановка проблеми. Економічний розвиток держави є складним і багатогранним процесом, який охоплює сукупність кількісних і якісних змін у виробництві, структурі господарства, рівні добробуту населення та ефективності використання ресурсів. Він відображає не лише поточний стан економіки, а й здатність країни до саморозвитку, інноваційного оновлення та адаптації до глобальних викликів.

Стан економіки України формується під впливом внутрішніх і зовнішніх чинників. До внутрішніх належать рівень розвитку виробничого потенціалу, ефективність державного управління, інвестиційна активність, інноваційна спроможність підприємств, стабільність фінансової системи. Зовнішні фактори охоплюють участь у міжнародних економічних відносинах, інтеграційні процеси, вплив світових ринків, глобальні технологічні тенденції та політичну ситуацію у світі.

В умовах сучасних трансформацій особливого значення набуває формування нової моделі економічного розвитку, орієнтованої на стійке зростання, конкурентоспроможність та соціальну відповідальність. Для цього важливо забезпечити структурну перебудову економіки, модернізацію виробництва, розбудову інноваційної інфраструктури, підвищення ролі науки й освіти у формуванні людського капіталу.

Економічне зростання є не лише результатом ефективного використання наявних ресурсів, але й показником збалансованості макроекономічних процесів, рівня розвитку ринкових інститутів і спроможності держави забезпечувати сприятливе середовище для бізнесу. Відновлення економічної активності можливе лише за умови ефективного поєднання державного регулювання та ринкових механізмів, розвитку підприємництва, підтримки інвестицій та інновацій.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Поняття та проблеми економічного зростання розглядалися в працях багатьох вчених. Зокрема, Кухарська Н.О. розглядала економічне зростання як основа економічного розвитку України [1]. Гейцем В. М. досліджувалась політика економічного зростання та її наслідки на основі розширення внутрішнього споживання [2]. Дослідження факторів впливу на економічне зростання за допомогою економетричного моделювання здійснювалось Вільчинською О.М. [3].

Також питанню економічного розвитку присвячені праці Данилишина Б. [4], Хаєцької О.П. [5] та Червякова І.М. [6].

Попри значний внесок зазначених науковців у дослідження економічного зростання, залишається актуальною необхідність аналізу системи чинників та розробка ефективних напрямів, що впливають на економічний розвиток України.

Метою статті є аналіз сучасного стану національної економіки, визначення основних тенденцій, проблем та основних пріоритетних напрямків, які сприятимуть подальшому економічному розвитку України.

Виклад основного матеріалу дослідження. Економічний розвиток України нині стоїть перед низкою складних викликів, спричинених як зовнішніми факторами, зокрема воєнним конфліктом, так і внутрішньою структурною трансформацією. Незважаючи на тяжкі обставини, українська економіка демонструє значну стійкість і потенціал для відновлення.

Так, реальний ВВП в 2023 році збільшився приблизно на 5,5% порівняно з попереднім періодом. Це зростання було частково зумовлене ефектом низької бази 2022 року та мобілізацією певних секторів (сільське господарство, ІТ-послуги, експорт металів на часткові ринки). Однак у 2024 році темп зростання уповільнився до приблизно 2,9% – показник, що відображає посилення логістичних обмежень, руйнування виробничих потужностей і високі витрати на оборону (таблиця 1) [7].

Як бачимо з таблиці 1, в 2023 році Україна мала найвищі темпи економічного зростання серед розглянутих країн. У 2024 та 2025 рр. її темпи дещо відстають і заходяться на рівні Польщі, що відображає як фізичні руйнування, так і інвестиційну невизначеність.

Таблиця 1
Темпи зростання ВВП України та інших країн Європи, %

Країна	Роки		
	2023	2024	2025 (прогноз)
Україна	5,5	2,9	3,2
Польща	3,9	2,9	3,4
Чехія	3,5	1,1	1,9
Німеччина	1,8	0,4	0,1

Джерело: сформовано автором на основі [9; 14–16]

Таблиця 2

Основні шляхи збільшення ВВП України

Напрямок	Конкретні заходи	Очікуваний результат
1. Стимулювання інвестиційної активності	– поліпшення інвестиційного клімату (захист прав власності, боротьба з корупцією) – податкові стимули для інвесторів – розвиток державно–приватного партнерства	Залучення внутрішніх та іноземних інвестицій, зростання капіталовкладень у виробництво
2. Підвищення продуктивності праці	– інвестиції у людський капітал (освіта, професійна підготовка) – модернізація виробництва – розвиток наукових досліджень	Збільшення обсягів виробництва, створення робочих місць
3. Розвиток реального сектору економіки	– підтримка промисловості та аграрного сектору – стимулювання внутрішнього виробництва (імпортозаміщення) – підтримка малого і середнього бізнесу	Збільшення обсягів виробництва, створення робочих місць
4. Розширення експортного потенціалу	– диверсифікація ринків збуту – підвищення конкурентоспроможності продукції – розвиток транспортної інфраструктури	Зростання експорту, поліпшення торговельного балансу
5. Ефективна державна економічна політика	– забезпечення макроекономічної стабільності – оптимізація державних витрат – поглиблення децентралізації	Збалансоване зростання економіки, підвищення довіри інвесторів
6. Інноваційний розвиток і цифровізація	– розвиток ІТ-сектору та стартапів – впровадження індустрії 4.0 – цифровізація державних послуг	Збільшення доданої вартості, підвищення технологічного рівня економіки
7. Екологічна та енергетична ефективність	– розвиток «зеленої» енергетики – енергоефективні технології – циркулярна економіка	Зниження енергозалежності, екологічно сталий розвиток
8. Соціальні фактори зростання	– підвищення рівня зайнятості – зростання реальних доходів населення – розвиток соціальної інфраструктури	Збільшення внутрішнього попиту, підвищення рівня життя

Джерело : сформовано автором на основі [1–2; 11–12]

Невід’ємний елемент ринкової економіки є інфляція, але її вплив залежить від рівня та контрольованості. Помірна інфляція сприяє її розвитку, тоді як висока – підриває фінансову стабільність, знижує рівень життя та дестабілізує соціально-економічну ситуацію.

В 2023 році рівень інфляції в Україні становить 5%, що менше, ніж в інших країнах. Це свідчить про відносно ефективну монетарну політику Національного банку. Проте у 2024 році відбулось зростання інфляції до 9,5% (через високі виробничі витрати, порушення логістики, ослаблення курсової стабільності) та Німеччині (6,0%). Україна має вищу інфляцію 2024 року порівняно з Польщею та Чехією, що вимагає політики цінової стабілізації та таргетування реальних доходів населення. Це можна зробити за рахунок забезпечення сталого зростання добробуту, підтримання інфляційної стабільності та узгодження

динаміки заробітних плат із темпами економіки, удосконалення системи соціальних трансфертів та запровадження ефективних механізмів податкового стимулювання [14–16].

В 2025 році очікується певне зниження темпу інфляції, що вказує на поступове відновлення цінової стабільності в європейських економіках.

Інвестиційний клімат України складний і визначається як значними ризиками через війну, недосконалим законодавством, так і певними можливостями, зокрема в агросекторі та завдяки новим програмам ЄС. Хоча загалом він вважається одним із найнижчих у Європі, спостерігається поступове зростання оцінок привабливості з боку компаній, а також надходження прямих іноземних інвестицій з таких країн, як Нідерланди, Кіпр та США.

Обсяг інвестицій у 2023 був на рівні 18% ВВП, що нижче за показники сусідніх країн (Польща, Чехія – близько 22–23%) та свідчить про недостатню інвестиційну активність у період відновлення [9–11]. Загальні потреби у відновленні України оцінюються близько 524 млрд. дол. з найвищими потребами у житловому секторі 30% (157 млрд дол), енергетиці – 20% (105 млрд. дол.), транспорті 15% (79 млрд дол), охороні здоров’я – 10% (52 млрд дол.) освіти – 5% (26 млрд дол.) та інших напрямках – 20% (105 млрд дол.). Це створює масштабну задачу як для державного бюджету, так і для міжнародних та приватних інвесторів [11–12].

Таблиця 3

Темпи інфляції в Україні та інших країн Європи, %

Країна	Роки		
	2023	2024	2025 (прогноз)
Україна	5,0	9,5	7,0
Польща	6,8	3,7	3,6
Чехія	5,8	4,5	2,6
Німеччина	6,1	6,0	2,5

Джерело: сформовано автором на основі [8; 15–18]

Таблиця 4

Шляхи зниження інфляції в Україні

№	Напрямок політики	Основні заходи (механізми впливу)	Очікувані результати
1.	Монетарна політика (дії НБУ)	– таргетування інфляції (утримання в межах 5%) – контроль грошової маси та кредитування – гнучкий валютний курс – підвищення облікової ставки при перегріві економіки	Зменшення інфляційного тиску, стабільність національної валюти, зниження інфляційних очікувань
2.	Бюджетно-фіскальна політика	– скорочення бюджетного дефіциту – раціональне використання державних коштів – збільшення доходів бюджету через детінізацію – зменшення невиробничих витрат	Зниження потреби у грошовій емісії, посилення фіскальної дисципліни, стабілізація макроекономічних показників
3	Валютно-курсове регулювання	– підтримка стабільного, але гнучкого курсу гривні – накопичення валютних резервів – контроль за спекулятивним капіталом – стимулювання розрахунків у національній валюті	Зменшення імпортованої інфляції, підвищення довіри до гривні
4	Структурні реформи	– розвиток внутрішнього виробництва – зниження енергозалежності – підтримка МСП та конкуренції – модернізація промисловості	Збільшення пропозиції товарів і послуг, зменшення собівартості продукції, підвищення продуктивності праці
5	Фінансова політика	– контроль споживчого кредитування – розвиток ринку капіталу – стимулювання інвестицій у виробничу сферу	Збалансування попиту та пропозиції, стримування інфляції витрат
6.	Соціально-економічні заходи	– підвищення ефективності праці – зважене зростання зарплат і пенсій – підтримка соціально вразливих груп адресними виплатами	Зменшення інфляційного тиску з боку споживчого попиту
7.	Міжнародна підтримка та інтеграція	– програми МВФ, ЄС, Світового банку – розвиток експорту – підвищення довіри іноземних інвесторів	Зміцнення фінансової стабільності, стабілізація валютного курсу, поліпшення інвестиційного клімату

Джерело: сформовано автором на основі [3–6; 11–12]

Таблиця 5
Обсяг інвестиційних надходжень України та інших країнах Європи, %

Країна	Роки	
	2023	2024
Україна	18.0	16.5
Польща	22.0	22.5
Чехія	23.0	23.2
Німеччина	22.5	22.0

Джерело: сформовано автором на основі [9; 14–16]

Індекс інвестиційної привабливості України у 2024 році зріс до 2,49 бали (з можливих 5) порівняно з 2,44 балів у 2023 році, що свідчить про покращення інвестиційного клімату в країні. За даними дослідження, проведеного нашими партнерами, Європейською Бізнес Асоціацією у співпраці з NEQSOL Holding, кількість компаній, які планують інвестувати в Україну, зросла до 70%. Цей показник на 13% вищий, ніж у попередньому році [10].

Серед основних чинників, що позитивно впливають на інвестиційну привабливість України, бізнес-лідери відзначають надання Україні статусу кандидата на вступ до Європейського Союзу, скасування мит і квот на український експорт, а також «транспортний безвіз» з ЄС. Додатково варто зазначити значний прогрес у цифровізації державних послуг

та приєднання України до об'єднаної енергосистеми ЄС, що також сприяють зміцненню інвестиційної привабливості.

Серед негативних факторів залишаються російська воєнна агресія, корупція, слабка судова система, тіньова економіка, обмеження валютних операцій та атаки на енергосистему країни.

Україна має потенціал для тривалого відновлення, однак це залежить від поєднання трьох складових: доступного фінансування від міжнародних партнерів та приватного капіталу; послідовних інституційних реформ, що зменшать бар'єри для інвестицій; адекватної макроекономічної політики, яка стримує інфляцію та підтримує фінансову стабільність [3; 6].

Як бачимо, підвищення інвестиційної привабливості України є першочерговим завданням, оскільки капіталовкладення сприятимуть економічному зростанню, створенню робочих місць та модернізації ключових секторів економіки. Для цього необхідні економічна та політична стабільність, модернізація транспортної, енергетичної системи та доступ до кваліфікованої робочої сили та технологій.

Основні аспекти підвищення інвестиційної привабливості можна умовно розділити на кілька напрямів:

1. Економічна стабільність та прогнозованість (зниження інфляції та стабільна валютна політика, створення передбачуваних правил оподатку-

Таблиця 6

Основні напрями надходження інвестицій в інфраструктуру та технології України

Напрямок інвестування	Основні джерела інвестицій	Приклади проєктів / програм
Транспортна інфраструктура	Державний бюджет, ЄБРР, ЄІБ, Світовий банк, приватні концесії	«Велике будівництво» (дороги, мости, аеропорти), концесії портів «Ольвія» і «Херсон», розвиток залізничних терміналів
Енергетика та «зелений перехід»	Приватні інвестори, EBRD, USAID, NEFCO, Укргазбанк	Сонячні та вітрові станції (Дніпропетровська, Миколаївська обл.), проєкти енергоефективності, модернізація ТЕЦ, інтеграція з ENTSO-E
Цифрова інфраструктура та IT-сектор	Приватні IT-компанії, венчурні фонди, міжнародні донори (EU4Digital, USAID)	Розвиток платформи «Дія», впровадження 5G, стартапи у сфері штучного інтелекту та кібербезпеки
Міська та соціальна інфраструктура	Державні програми, місцеві бюджети, міжнародні фінансові організації (EBRD, GIZ)	Будівництво лікарень, шкіл, смарт-освітлення, водопостачання, енергоефективне житло
Агроінфраструктура та переробка	Приватний сектор, МФК (IFC), ЄІБ, гранти ЄС	Будівництво елеваторів, холодильних складів, логістичних хабів, розвиток AgTech, точне землеробство
Оборонно-промислові технології	Державні інвестиції, стратегічні партнери (США, Велика Британія, країни ЄС)	Виробництво безпілотників, систем зв'язку, модернізація ОПК, спільні проєкти з НАТО
Науково-технічні та інноваційні парки	Державна підтримка, венчурні інвестиції, Horizon Europe	UNIT.City, LvivTech.City, інкубатори стартапів, участь у програмі «Digital Europe»

Джерело: сформовано автором

вання, підтримка макроекономічної стабільності, політична та правова безпека, прозорі судові та регуляторні процедури, боротьба з корупцією та підвищення прозорості державних органів).

2. Інфраструктура та доступ до ресурсів (модернізація транспортної, енергетичної та цифрової інфраструктури, доступ до кваліфікованої робочої сили та технологій).

3. Податкові та фінансові стимули (пільги для стратегічних інвестицій, спрощені процедури відкриття та ведення бізнесу, доступ до державних програм підтримки інновацій та експорту).

4. Інтеграція в міжнародні ринки (участь у торгових угодах та економічних блоках, підтримка інвестиційних проєктів у рамках міжнародного співробітництва).

5. Соціальні та екологічні аспекти (стабільність соціальної політики та підтримка населення, дотримання екологічних стандартів та сталий розвиток) [10].

У 2025–2027 роках Україна залишатиметься значною мірою залежною від міжнародної фінансової підтримки, що є критично важливою для забезпечення макроекономічної стабільності, відновлення інфраструктури та реалізації державних соціально-економічних програм. Загальний обсяг очікуваної допомоги на цей період становитиме близько 93 млрд доларів США, із яких 75 млрд доларів передбачено у формі пільгових кредитів, а 18 млрд доларів – у вигляді грантів.

Більше половини цієї суми (приблизно 50 млрд доларів США) буде надано через механізм ERA (Extraordinary Revenue Acceleration), започаткований країнами «Групи семи». Цей механізм перед-

бачає використання прибутків від заморожених російських активів для фінансування потреб України, зокрема відбудови критичної інфраструктури, підтримки бюджету та стимулювання економічного відновлення. ERA є безпрецедентним інструментом міжнародної фінансової солідарності, який демонструє готовність провідних держав світу забезпечити стабільність і розвиток української економіки в умовах воєнних та післявоєнних викликів.

Надходження міжнародного фінансування відіграє вирішальну роль у стабілізації макрофінансової ситуації в Україні. Залучені ресурси дозволять покрити прогнозований бюджетний дефіцит у розмірі близько 2,9 трлн. грн. упродовж 2025–2027 років, що забезпечить безперервне фінансування соціальних видатків, оборонних потреб і програм відновлення критичної інфраструктури.

Крім того, зовнішня допомога сприятиме зменшенню торговельного дисбалансу, компенсації відтоку капіталу резидентів і поживленню інвестиційної активності. Очікується, що стабільне надходження коштів від партнерів допоможе збільшити валютні резерви України приблизно на 12 млрд. доларів США до 2027 року, що, у свою чергу, посилить спроможність Національного банку України підтримувати валютну стабільність і стримувати девальваційний тиск на гривню [11–13].

Таким чином, міжнародна фінансова підтримка не лише виконує роль компенсаторного інструменту для покриття дефіциту державного бюджету, але й виступає важливим фактором макроекономічної стабільності та довіри до фінансової системи України. Її ефективне використання створює передумови для поступового переходу від моделі зовнішньої

залежності до сталого внутрішнього економічного зростання.

Очікується, що рівень інфляції в Україні поступово знижуватиметься до близько 9 % у 2025 році та 5 % у 2027 році, що стане важливим чинником відновлення макроекономічної стабільності та економічного зростання. Уповільнення темпів зростання цін сприятиме зміцненню купівельної спроможності населення, підвищенню рівня реальних доходів і відновленню внутрішнього споживчого попиту.

Зниження інфляції також сприятиме покращенню інвестиційного клімату, оскільки передбачуваність цінової динаміки зменшує ризики для підприємницької діяльності. Проте, з іншого боку, збереження високих облікових ставок, необхідних для стримування інфляційного тиску, може обмежити доступ бізнесу до кредитних ресурсів та стримати інвестиційну активність у короткостроковій перспективі.

Тому в подальшому важливо забезпечити збалансовану монетарну політику, яка, з одного боку, утримуватиме інфляцію в цільових межах, а з іншого – створюватиме сприятливі умови для відновлення інвестицій, розвитку підприємництва та економічного зростання [7–8].

За оцінками аналітиків, після завершення бойових дій потенціал економічного зростання може зрости до 6 % на рік, що стане результатом відновлення виробничих потужностей, активізації інвестицій, розширення експорту та залучення міжнародної фінансової допомоги. Таким чином, навіть у кризових умовах зберігаються передумови для подальшої економічної стабілізації та формування моделі сталого розвитку.

Ключовими факторами зростання ВВП України у середньостроковій перспективі залишатимуться споживчі витрати домогосподарств, що підтримують внутрішній попит, а після завершення війни основним рушієм економічного відновлення стануть інвестиції. За прогнозами, їхній сукупний обсяг у 2025–2027 роках може сягнути близько 100 млрд. дол. США, однак для повномасштабного відновлення економіки необхідно щонайменше 500 млрд. дол. США.

Очікується, що рівень безробіття в Україні поступово знижуватиметься – із приблизно 25% у 2022 році до близько 10% у 2027 році, що свідчить про поступове відновлення економічної активності та стабілізацію ринку праці. Водночас ситуація залишається дисбалансованою, насамперед через масову еміграцію населення, мобілізаційні процеси та втрату робочих місць у зонах бойових дій [11–13].

Такі фактори формують дефіцит кваліфікованих кадрів у ключових галузях – промисловості, будівництві, транспорті, освіті, медицині та ІТ-секторі. Для бізнесу це означає ускладнення пошуку працівників, адже попит на фахівців значно перевищує пропозицію. Крім того, ринок праці характеризується структурною невідповідністю між затребуваними

навичками та компетенціями, якими реально володіють працівники. Цей дисбаланс посилює потребу в модернізації системи професійної освіти, розвитку програм перекваліфікації та стимулюванні повернення трудових мігрантів до України.

Відтак головним стратегічним завданням держави є забезпечення залучення додаткових джерел фінансування, зокрема через використання механізмів конфіскації заморожених російських активів, активізацію міжнародного партнерства та розширення участі приватного капіталу. Важливим аспектом залишається створення сприятливого інвестиційного клімату на основі прозорого управління фінансовими потоками, підвищення довіри до державних інституцій, а також впровадження сучасних підходів до відбудови інфраструктури із застосуванням принципів сталого розвитку та цифрової трансформації.

Висновки. Українська економіка залишається стійкою навіть під час війни, але для відбудови та довгострокового зростання необхідні міжнародна підтримка, інвестиції, стабілізація інфляції та реформи у сфері праці й енергетики. Це стане ключем до відновлення та розвитку України.

Для забезпечення стійкого економічного розвитку необхідно реалізовувати системні реформи у ключових сферах – державного управління, освіти, охорони здоров'я, пенсійного забезпечення, житлово-комунального господарства та інших. Важливим чинником також є розвиток конкурентоспроможної логістичної системи, розширення експортних можливостей та поглиблення інтеграції України у глобальну економіку, що сприятиме підвищенню ефективності виробництва, зростанню інвестиційної привабливості та добробуту населення.

Отже, для покращення економічного зростання в Україні та поліпшення умов ведення бізнесу необхідно:

1. Забезпечити стабільність макроекономічного середовища за рахунок підтримки помірної інфляції, стабільного валютного курсу та прогнозованої податкової політики.
2. Спростувати регуляторні процедури, а саме зменшити адміністративний тиск на бізнес, скоротити кількість дозвільних документів та терміни їх отримання.
3. Удосконалити податкову систему, тобто зробити її прозорою, стабільною та спрямованою на стимулювання інвестицій.
4. Розвивати інститути підтримки підприємництва (створювати бізнес-інкубатори, кластери, венчурні фонди для підтримки стартапів).
5. Посилити захист прав власності та судову незалежність, що підвищить довіру інвесторів і знизить корупційні ризики.
6. Інвестувати у людський капітал (підвищення якості освіти, професійної підготовки кадрів, стимулювання інноваційної діяльності).

7. Розвивати інфраструктуру та цифрову економіку (модернізація транспортних шляхів, портів, енергомереж, розширення доступу до швидкісного інтернету).

8. Підтримувати інтеграцію у світову економіку (розширювати торговельні зв'язки, участь у міжнародних програмах, гармонізувати стандарти з ЄС).

9. Стимулювати розвиток малого та середнього бізнесу (МСБ) через доступне кредиту-

вання, державні гранти та зниження регуляторних бар'єрів.

10. Забезпечити прозорість державних закупівель і управління ресурсами, що підвищить ефективність використання бюджетних коштів.

Реалізація цих заходів сприятиме економічному зростанню, формуванню сприятливого бізнес-клімату, активізації інвестиційної діяльності та підвищенню конкурентоспроможності української економіки.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Кухарська Н.О. Економічне зростання як основа економічного розвитку України. *Регіональна економіка*. 2007. № 2. С. 22–23.
2. Геєць В.М. Політика економічного зростання на основі розширення внутрішнього споживання та її наслідки. *Фінанси України*. 2007. № 9. С. 14–34.
3. Вільчинська О. М. Дослідження факторів впливу на економічне зростання за допомогою економетричного моделювання. *Економіка та суспільство*. 2025. Випуск 71.
4. Данилишин Б. Як забезпечити економічне зростання в умовах війни. *Економічна правда*. 2023. URL: <https://www.epravda.com.ua/columns/2023/03/3/697664/> (дата звернення: 3.10.2025).
5. Хасцька О.П. Особливості економічного зростання в Україні та світі. *Ефективна економіка*. 2019. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/10_2019/43.pdf (дата звернення: 3.10.2025).
6. Червяков І.М. Економічний розвиток, економічне зростання і фактори, які стримують економічне зростання України. *Інвестиції: практика та досвід*. 2015. Випуск 6. URL: http://www.investplan.com.ua/pdf/6_2015/22.pdf (дата звернення: 2.10.2025).
7. Національний банк України. Річний звіт Національного банку України за 2024 рік. Київ : НБУ, 2025. URL: <http://bank.gov.ua> (дата звернення: 2.10.2025).
8. Національний банк України. Інфляційний звіт 2025. URL: <https://bank.gov.ua>
9. Державна служба статистики України. Статистичний щорічник України за 2023 рік. Київ : Держстат, 2024. URL: <https://ukrstat.gov.ua> (дата звернення: 2.10.2025).
10. Індекс інвестиційної привабливості України 2024. URL: <https://eba.com.ua/wp-content/uploads/2024/11/UKR-Invest-Index-2024.pdf> (дата звернення: 4.10.2025).
11. Програма економічного зростання 2024–2030. Міністерство економіки України. URL: <https://www.me.gov.ua> (дата звернення: 5.10.2025).
12. Що чекає українську економіку в найближчі три роки? URL: <https://forbes.ua/money/shcho-chekae-ukrainsku-ekonomiku-u-nayblizhchi-tri-roki-vikliki-ta-prognozi-vid-natalii-shapoval-ta-dmitra-krukovtsya> (дата звернення: 5.10.2025).
13. OECD. *Ukraine: Economic Outlook 2025*. URL: <https://www.oecd.org> (дата звернення: 3.10.2025).
14. European Commission. Economic forecast – country notes (Poland, 2025). – Brussels : EC, 2025. URL: <https://economy-finance.ec.europa.eu> (дата звернення: 5.10.2025).
15. European Commission. Economic forecast – country notes (Czechia, 2025). – Brussels : EC, 2025. URL: <https://economy-finance.ec.europa.eu> (дата звернення: 5.10.2025).
16. Eurostat . OECD data releases (selected indicators for Poland, Czechia, Germany). URL: <https://ec.europa.eu/eurostat> (дата звернення: 5.10.2025).
17. IMF. World Economic Outlook / selected series. – Washington, DC : IMF, 2025. URL: <https://www.imf.org> (дата звернення: 3.10.2025).
18. World Bank; European Commission; United Nations; Government of Ukraine. Fourth Rapid Damage and Needs Assessment (RDNA4). – 2025. URL: <https://www.worldbank.org> (дата звернення: 3.10.2025).

REFERENCES:

1. Kukharska N.O. (2007). Ekonomichne zrostantia yak osnova ekonomichnoho rozvytku Ukrainy [Economic growth as the basis of economic development of Ukraine]. *Rehionalna ekonomika*. 2007, no. 2, pp. 222–23.
2. Heiets V.M. (2007). Polityka ekonomichnoho zrostantia na osnovi rozshyrennia vnutrishnoho spozhyvannia ta yii naslidky [The policy of economic growth based on the expansion of domestic consumption and its consequences]. *Finansy Ukrainy*, no. 9, pp. 14–34.
3. Vilchynska O. M. (2025). Doslidzhennia faktoriv vplyvu na ekonomichne zrostantia za dopomohoiu ekonometrychnoho modeliuvannia. [Research into factors influencing economic growth using econometric modeling]. *Ekonomika ta suspilstvo*, no. 71.
4. Danylyshyn B. (2023). Yak zabezpechyty ekonomichne zrostantia v umovakh viiny. Ekonomichna pravda [How to ensure economic growth in times of war]. Available at: <https://www.epravda.com.ua/columns/2023/03/3/697664/> (accessed 3.10.2025).
5. Khaietska O.P. (2019). Osoblyvosti ekonomichnoho zrostantia v Ukraini ta sviti [Features of economic growth in Ukraine and the world]. *Efektivna ekonomika*. Available at: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/10_2019/43.pdf (accessed 3.10.2025).
6. Chervyakov I.M. (2015). Ekonomichni rozvytok, ekonomichne zrostantia i faktory, yaki strymuiut ekonomichne zrostantia Ukrainy [Economic development, economic growth and factors that hinder the economic growth of Ukraine]. *Investysii: praktyka ta dosvid*, no. 6. Available at http://www.investplan.com.ua/pdf/6_2015/22.pdf (accessed 2.10.2025).

7. Natsionalnyi bank Ukrainy (2025). Richnyi zvit Natsionalnoho banku Ukrainy za 2024 rik. [The growth of the National Bank of Ukraine for 2024]. Available at: <http://bank.gov.ua> (accessed 02 October 2025).
8. Natsionalnyi bank Ukrainy (2025). Inflatsiyni zvit [Inflation is rising]. Available at: <https://bank.gov.ua> (accessed 02 October 2025).
9. Derzhavna sluzhba statystyky Ukrainy (2024). Statystychni shchorichnyk Ukrainy za 2023 rik [Statistical Yearbook of Ukraine for 2023]. Available at: <https://ukrstat.gov.ua> (accessed 02 October 2025).
10. Indeks investytsiinoi pryvablyvosti Ukrainy 2024. [Ukraine Investment Attractiveness Index 2024]. Available at: <https://eba.com.ua/wp-content/uploads/2024/11/UKR-Invest-Index-2024.pdf> (accessed 04 October 2025).
11. Ministerstvo ekonomiky Ukrainy. Prohrama ekonomichnoho zrostantia 2024–2030. [Economic Growth Program 2024–2030]. Available at: <https://www.me.gov.ua> (accessed 05 October 2025).
12. Shcho chekaie ukrainsku ekonomiku v naiblyzhchi try roky? [What awaits the Ukrainian economy in the next three years?] Available at: <https://forbes.ua/money/shcho-chekaie-ukrainsku-ekonomiku-u-nayblizhchi-tri-roki-vikliki-ta-progozi-vid-natalii-shapoval-ta-dmitra-krukovtsya-z-kse-in> (accessed 05 October 2025).
13. OECD (2025). Ukraine: Economic Outlook 2025. Available at: <https://www.oecd.org> (accessed 03 October 2025).
14. European Commission (2025). Economic forecast – country notes (Poland, 2025). Available at: <https://economy-finance.ec.europa.eu> (accessed 05 October 2025).
15. European Commission (2025). Economic forecast – country notes (Czechia, 2025). Available at: <https://economy-finance.ec.europa.eu> (accessed 05 October 2025).
16. Eurostat (2025). OECD data releases (selected indicators for Poland, Czechia, Germany). Available at: <https://ec.europa.eu/eurostat>, <https://www.oecd.org> (accessed 05 October 2025).
17. IMF (2025) World Economic Outlook / selected series. Available at: <https://www.imf.org> (accessed 03 October 2025).
18. World Bank, European Commission, United Nations, Government of Ukraine (2025). Fourth Rapid Damage and Needs Assessment (RDNA4). Available at: <https://www.worldbank.org> (accessed 03 October 2025).

*Стаття надійшла: 05.10.2025
Стаття прийнята: 28.10.2025
Стаття опублікована: 28.11.2025*